

Paul Leibovici

Povestea unei povești

În noaptea de Pesah, an de an, fiii lui Israel se așează în jurul mesei tradiționale pentru a citi *Hagada* care în sine nu e povestirea ieșirii din Egipt, ci conține reflexii asupra tâlcului istoriei.

Cei cinci mari învățați au șezut și s-au ospătat la Bnei Brak, povestind toată noaptea despre „Ieșirea din Egipt”, după care au interpretat și au dat un sens evenimentelor. Nouă nu ne rămâne decât să fim invidioși, pentru că noi citim *Hagada*, în care se prezintă un *seder*, o serie de prescripții pentru cina în timpul căreia ne amintim ca am fost eliberați din robie.

Iată ce povesteau înțelepții: În capitolul XII al cărții „Șemot” (Exodul) se relatează despre „Ieșirea din Egipt”. În mijlocul nopții, Cel de Sus a dat semnalul și evreii au pornit pe drumul către Țara Promisă. Acest capitol nu se citește în prima seară de Pesah, ci ei găsesc de cuviință să se ocupe de un capitol din cartea *Dvarim* (Deuteronomul).

În alt capitol din această carte, se cere fiilor lui Israel să aducă produsele pământului la Templu. Aceasta e porunca cea mai relevantă de la sfârșitul peregrinărilor, după ce ei au ajuns în Eretz Israel, unde s-au așezat, au cultivat pământul, au adus jertfe în fața Marelui Preot și au rostit "Vidui bicurim": "... și ne-a scos Dumnezeu din Egipt cu mâna lui puternică... și ne-a adus în țara aceasta; ... aceasta e țara laptelui și a mierii. Apoi ni se spune: "... am adus primele roade ale pământului pe care ni le-a dat Dumnezeu." În acest capitol este relatată pe scurt istoria fiilor lui Israel în

timpul exilului în Egipt, pe drumul salvării și până au ajuns în Eretz Israel, unde s-au așezat și au început să cultive pământul care a dat roade pe care acum le jertfesc Domnului.

Înțelepții au găsit de cuviință ca în noaptea de Pesah să se dea citire acestuiM capitol și nu întregii povestiri, așa cum s-a petrecut la vremea ei. Motivul ar putea fi că înțelepții au vrut să abată atenția de la cartea Şemot (Exodul) și să se concentreze doar asupra capitolelor din cartea Dvarim (Deuteronomul).

În capitolul "Vidui bicurim" se găsește un prim exemplu al unui om care vorbește despre sine la persoana întâia și povestește despre evenimentele desfășurate în prezența sa, făcând parte din marele colectiv care a ieșit din Egipt. Naratorul se identifică cu evenimentele, ca și cum el ar fi fost printre evreii din acele zile îndepărtate, căci stă scris "omul e obligat să se identifice ca și cum el a ieșit din Egipt".

Povestea Ieșirii din Egipt, din punct de vedere istoric, literar, mitologic, a rămas neștiută pentru marea masă. Nimeni nu o povestește întocmai. Fiecare generație are obligația de a se vedea ca și cum ar fi "ieșit din Egipt". Oare cei care au trăit în acele vremuri erau conștienți de însemnătatea marelui eveniment al exodului?

A fost necesar să treacă anii, pentru ca legenda să fie tălmăcită și să fie integrată în istoria poporului evreu ca un eveniment istoric-simbolic.